

روزنامه شهردلی

روزنامه سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی صبح ایران
شنبه ۳ خرداد ۱۳۹۹_ ۲۹ رمضان ۱۴۴۱_ ۲۳ می ۲۰۲۰- شماره ۱۴۲۵ - سال ششم
۸ صفحه - قیمت ۲۰۰۰ تومان - صریب کیفی ۶۱۴

www.hamdelidaily.ir hamdeli@gmail.com newspaper.hamdeli@gmail.com t.me/HamdeliNews

صاحب امتیاز: ولی‌الله شجاع‌پوریان

مدیر مسئول: فریبا خاوش

چاپ: چاپ گلرین

توزیع: نشر گستر امروز ۰۲۱۶۱۹۳۳۰۰۰

نشانی: تهران- زرتشت غربی - نرسیده به بیمارستان مهر - پلاک ۵۶ - واحد ۲

تلفکس: ۰۲۱۸۸۹۶۴۵۲۳ - ۰۲۱۸۸۹۶۴۰۰۸

خرمشهر آزاد شد

ارزندهای در آزادسازی خرمشهر ایفا کرد.

خرمشهر در جریان عملیات بیت‌المقدس، از اشغال نیروهای بعث عراق خارج شد. آزادی خرمشهر پس از ۵۷۶ روز اشغال این شهر صورت می‌گرفت که در پی آن، عراق با دست دادن تکیه‌گاه سیاسی خود، موقعیت خود را برای مذاکره بر سر موضوعش از دست داد. ایران با آغاز عملیات بیت‌المقدس که در نیمه شب دهم اردیبهشت‌ماه سال ۶۱ به وقوع پیوست، در پی بیرون راندن نیروهای ارتش عراق از مرزهای خود و همچنین از میان بردن باقی‌مانده نیروهای بعثی بود که حد فاصل غرب کارون تا خط مرزی ایران و عراق مستقر بودند. در ساعت ۲۲:۳۰ روز اول خرداد سال ۱۳۶۱، اقدام نهایی برای آزادسازی خرمشهر آغاز شد و به غافلگیری نیروهای ارتش عراق و قطع ارتباط یگان‌های دشمن با یکدیگر همراه شد. روز دوم خرداد، قرارگاه کرپلا، خرمشهر را کاملاً محاصره و یگان‌هایی از دشمن که بین نهر عرازی و شلمچه مستقر بودند، منهدم شدند. در این روز، نیروی هوایی ارتش در پشتیبانی از یگان‌های رزمنده، با بمباران پل شاور عراقی‌ها بر روی اروندرود و مناطق تجمع آنان در آن سوی رودخانه، نقش

اصلاحات و رقیبانش

محمد رضا کدیور

پژوهشگر

روزهای هستند که می‌توان تاریخ یک مرز و بوم را بر اساس آنها به دو بخش تقسیم کرد؛ سال‌ها و دهه‌های پیش از آن و سال‌ها و دهه‌های پس از آن. دوم خرداد سال ۷۶ نه تنها برای تاریخ جمهوری اسلامی، بلکه برای تاریخ ایران یکی از همان روزهای خاص و سرنوشت‌ساز محسوب می‌شود. از این روست که همه ساله با فرا رسیدن دوم خرداد، از منظرهای مختلف بدان پرداخته می‌شود: بیان خاطرات، دلایل پیروزی سیدمحمد خاتمی، بازخوانی شکست جریان اصلاح‌طلبی و ...

در حوزه دلایل شکست اصلاح‌طلبان و کم فروغ شدن اصلاحات در سال‌های آغازین دهه ۸۰، خوشبختانه سال‌هاست که نقد درون جبهه‌ای رونق گرفته است. این نقد می‌تواند به بازسازی گفتمان اصلاحات کمک نماید، اما نباید از تحلیل عوامل شکست مبتنی بر واکنش جناح رقیب نیز غفلت کرد. در واقع شکست‌خوردگان در انتخابات، از فردای دوم خرداد با تشکیل اتاق‌های فکر، به مقابله نظری و عملی با آن پرداختند، تا مبادا نهال اصلاحات به درخت تبدیل نگارنده باور دارد آنها در این

۲. دانشجویان و جنبش دانشجویی: نقش دانشجویان به مانند مطبوعات نبود. روزنامه‌ها پس از دوم خرداد برآمدند (جز روزنامه‌هایی مانند «سلام»)، حال آن که جنبش دانشجویی در پیروزی انتخابات نیز نقش موثری داشت و در ادامه راه، به عنوان مطالبه‌گرانی فعال ظاهر شد که ایستایی در مسیر اصلاحات را بر نمی‌تابید. حوادث تلخ کوی دانشگاه در سال ۷۸، موثرترین واکنش رقیب به جنبش دانشجویی محسوب می‌شود. سرکوب شدید دانشجویان در آن ایام، توان این اهرم قوی را کاست و با احضار مستمر دانشجویان، زوال آن را رقم زد.

۳. مرجعیت شیعی: اعلم مراجع شیعه از قضا، نزدیک‌ترین فرد حوزوی به جریان اصلاحات نیز بود. گرچه برخورد با آیت‌الله منتظری به سال‌های قبل از ۷۶ باز می‌گشت، اما حصر ۵ ساله آن مرحوم، فاصله عمیقی بین مرجعیت شیعه و اصلاحات به‌وجود آورد.

۴. مغز متفکر اصلاحات: همواره نام سعید حجاریان با لقب مغز متفکر اصلاحات گره می‌خورد. رقبا برای کاهش قوه نظریه‌پردازی در جریان اصلاح‌طلبی، متلاشی تصویر کنند که در غیاب فضای مجازی در آن دوره، مطبوعات چه نقش مهمی در روشنگری و پیشبرد پروژه اصلاحات داشتند. تعطیلی فله‌ای مطبوعات دوم خردادی برای جلوگیری از همان روند روشنگری بود.

۵. وزرای نامدار: کابینه دولت محمد خاتمی را وزیرانی کارآمد شکل دادند، اما در بین آنها، گویا عبدالله نوری و عطاءالله

۷. روشنفکران و دگراندیشان: به رسمیت شناختن حق آزادی بیان برای دگراندیشان و بستربازی جهت انتقال اندیشه‌های روشنفکران، از ویژگی‌های مهم گفتمان اصلاحات بود که می‌توانست در جذب مخاطب و جلب آرای خاکستری، نقش به‌سزایی بازی کند. برخورد با آنها با خشونتی افسارگسیخته در جریان قتل‌های زنجیره‌ای آغاز و پس از کشف آن غده سرطانی و هولناک، با روش‌هایی دیگر مانند احضار و زندان ادامه یافت. سرانجام با تجمع این هجوم همه‌جانبه، در کنار خطاهای اصلاح‌طلبان، قدرت ارکان کلیدی اصلاحات رو به افول رفت.

بحران اخلاق در دولت تدبیر و امید

تبعض است؛ پس باز هم مرتکب رذیلت اخلاقی شده است. اگر دولت به مردم دروغ گفته است، وامیست و اگر قائل به تبعض شده، والسیفا، اگر فقط تسهیلات بانکی شغلی و قرض‌الحسنه مشمول مجوز تعویق اقساط است، دولت باید برای چنین تبعضی توضیح دهد که چرا وام‌گیرنده‌ای هم از فرصت وام قرض‌الحسنه استفاده کرده و هم اجازه دارد دین خود را برای سه ماه در عهده تعویق بگذارد. اگر این امتیاز، خاص وام‌های کلان است، باز هم به حکم اخلاقی، تبعض صورت گرفته از جانب دولت محکوم خواهد بود. آقای روحانی و دولت او، بحران کرونا را به بحران اخلاقی تبدیل کرده‌اند. آنچه گفته آمد، تنها یکی از وجوه بحران اخلاقی دولت در این ایام است. پس از این، بیشتر نحوه تبدیل بحران کرونا به بحران اخلاقی توسط دولت فعلی را شرح خواهیم داد. کرونا خواهد رفت اما خطاره عملکرد دولت روحانی به غائله کرونا در حافظه جمعی مردم ایران باقی خواهد ماند.

و مفید اینکه پس از عزم ملی جهت حمایت اقتصادی از شهروندان آسیب‌دیده از بحران کرونا، بسیاری از مردم با بخشش اجاره‌بها، یا جمع‌آوری پول و کالا برای نیازمندان و اقداماتی نظیر آن، به کمک یکدیگر شتافتند. دولت نیز وظیفه داشت به اقدامات حمایتی بپردازد، از این رو یکی از اقدامات خود در این زمینه را امکان انتقال اقساط وام‌های بانکی به پایان دوره اعلام کرد. اما گویا باز هم بازی‌ای در میان بود، چرا که در مصوبه اعلام شده به بانک‌ها، با وضع شرایط پیچیده، تنها گروه خاصی از دریافت‌کنندگان تسهیلات، مشمول چنان عفو کریمانه و ملوکانه‌ای قرار گرفتند. اگر مصوبه دولت خلاف مدعای بانک‌هاست، عدم نظارت، هم از ناکارآمدی دولت در حوزه نظارت در شرایط حساس کنونی خبر می‌دهد و هم از بی‌مسئولیتی آن که رذیلتی اخلاقی است؛ اگر هم واقعا دایره شمول مصوبه دولت از ابتدا تنگ در نظر گرفته شده، جای تأسف است، زیرا خبر از بی‌مسئولیتی دولت در قبال همه اقشار جامعه داده، نشانه

روزانه

امین رضا نوشین

مدرس دانشگاه

متأسفانه بحران کرونا به بحران اخلاقی دولت تدبیر و امید تبدیل شده است و نگرانی از وضع پیش‌آمده نگارنده را مصمم ساخته که به تکتک وجوه این بحران که دولت پیش‌آورده است، بپردازد. این یادداشت متکفل نقد اخلاقی نحوه عملکرد دولت در نظام بانکی کشور است. همه به خاطر دارند که، حسن روحانی رئیس‌جمهور محترم، در یکی از مناظره‌های تبلیغاتی، خود را حقوق‌دان معرفی کرد، اما گویا پس از انجام انتخابات و کسب رأی، لوازم چنان معرفی را که یکی پایبندی به اخلاق است و خاطر برد. گویا ایشان نسبت و وثیق حقوق و اخلاق را فراموش کرده است و این جای تعجب بسیار دارد. خلاصه

در اثر / بر اثر

چنین نیست و پیشینیان، حرف اضافه اخیر را نیز البته به ندرت در این مورد استفاده کرده‌اند: «کمال همنشین بر من اثر کرد/ و گرنه من همان خاتم بود و ریاضت در وی اثر کند» (کیمیای سعادت)؛ «شبی در مجلس عشرت، بعد از آنکه شراب در او اثر کرده بود، به زلف ایاز نگریست» (چهارمقاله)؛ «سبیل سرشک ما ز دلش کین به در نبرد/ در سگ خاره قطه باران اثر نکرد» (حافظ). در سال‌های اخیر، تحت تأثیر ترجمه‌ها و زبان‌های خارجی، رسم شده است که در چنین عبارتی، اغلب «بر» استفاده می‌کنند. بعضی از محققان، این را غلط می‌دانند و معتقدند که در آثار گذشتگان، همراه «اثر» هرگز «بر» به کار نرفته است، ولی

چندجانبه‌گرایی

چندجانبه‌گرایی که اصطلاحی بسیار رایج در روابط بین‌الملل است، در ساده‌ترین مفهوم، به معنی اقدام گروهی متشکل از سه دولت یا بیش‌تر با اقدامی میان آن‌هاست. بدین ترتیب چندجانبه‌گرایی از یک‌جانبه‌گرایی که همان اقدام مستقل یک دولت واحد است و همچنین دوجانبه‌گرایی به معنای اقدام دو دولت یا اقدام میان دو دولت، متمایز می‌شود. اما چندجانبه‌گرایی تنها به سازمان‌های رسمی اشاره ندارد، بلکه ناظر به تمامی ترتیباتی است که در آن‌ها، سه دولت یا بیشتر، هماهنگ با هم دست به اقدام می‌زنند. اصطلاح چندجانبه‌گرایی، درباره نوع رابطه یا شکل اقدام مورد مشاهده، تصویری را به ذهن متبادر می‌سازد. رفتار یک‌جانبه، به طور کلی

زبان مادری و زبان ملی

نکته این است که مفهوم «ملی» در سخن ایشان محدود به یک زبان در چارچوب ملیت و فرهنگ ایران شده است و به غلط دو مفهوم «ملی» و «رسمی»، در عداد هم قرار گرفته‌اند و به نادرستی این دو مفهوم در تضاد با «زبان محلی» مفهومینه شده است. به سخن دیگر، ما چهار مفهوم «زبان مادری»، «زبان ملی»، «زبان رسمی» و «زبان مشترک» در بستر جامعه ایرانی داریم که تمیز این مفاهیم از یکدیگر، ما را در فهم مسئله زبان در ایران می‌تواند یاری کند. این سخن بدین معناست که تمامی زبانها در ایران به اعتبار اینکه در چارچوب سرزمینی ملت-دولت ایران واقع شده‌اند، بخشی از ملیت ایرانی هستند و جزئی از فرهنگ «زبان ملی ما هستند. به دیگر سخن، این فقط زبان فارسی نیست که «زبان ملی» ایران است، بل تمامی زبانهای موجود در ایران، در زبان‌های ملی ایران هستند و زبان فارسی هم در کنار دیگر زبان‌های موجود در ایران،

ساخته بود؟ چگونه یک زبان از زبان قومی تبدیل به زبان بین‌المللی می‌شود؟ اینها پرسش‌هایی است که می‌توان در باب آنها اندیشید و دچار خطای مفهومی دکتر موحد نشد. زیرا او مفهوم ملی و رسمی را خلط کرده است و این خلط یک تقابل نامفید بین زبان‌های ملیت ایرانی ایجاد کرده و موجب شده است معماران فرهنگستان زبان در ایران، مفهوم «ملی» را منحصر و محدود به زبان فارسی کنند، دیگر زبان‌های ایرانی را به امان خدا رها کنند و سخن گفتن از آن را مترادف با تضعیف زبان فارسی قلمداد کنند. توصیه مهربانانه من به دکتر موحد (علی‌الله مقامه) این است که در فرهنگستان زبان، این بحث را به صورت مستقل و علمی بیان کنند و دیگران را متقاعد کنند که «صفت ملی» بر تمامی فرهنگ‌ها، زبان‌ها و ادیان و مذاهب در ایران اطلاق می‌شود و این منافاتی با رسمی بودن زبان فارسی در ایران ندارد.

پارادوکس کفر و ایمان در شعر

آشکار را برای مبالغه در تشبیه، اظهار حیرت و شگفتی، تویح و تحقیر مخاطب، اثبات مطلبی برای مدعی و منکر، یا ظرافت و آرایش کلام، تجاهل‌العارف گویند. در تاریخ ادبیات و شعر جهان و ایران، کم نیست نوشتاری که در ظاهر دال بر کفر گویای است، اما در باطن اتفاقاً خداباورانه است و مقوم اندیشه خداباوری محسوب می‌شود. محمد مهاجری در شعر خود، خدا را پنهان نکرده است، اما خداباوری خود را در پس بیانی استعاری پنهان ساخته است. این پنهان‌کاری اما دیری نمی‌پاید و مخاطب با اشراف بر استراتژی متن که همان تجاهل‌العارف است، به ذات خداباورانه متنی پی می‌برد. در واقع، منطق متن که با ذات مخیل شعر مرگه خورده است، گوینده را عارفی معرفی می‌کند که برای مبالغه در بیان احساس و نزدیکی با ذات

حمید رضا شکارسری

شاعر و منتقد ادبی

«خدا بزرگ است، اما نه آن قدر که نشود به آغوش گرفت» * الف - کفر به معنای پوشاندن و پنهان کردن چیزی است و کافر به کسی گفته می‌شود که خدا، پیامبران الهی، شریعت، یا هر سه را منکر شود. معنای لغوی کفر، پوشش و پوشاندن است. از این‌رو عرب، شب را کافر می‌گویند، زیرا اشیا را می‌پوشاند و پنهان می‌کند، و نیز به کشاورز که بر زمین بذری می‌پاشد و بذرها را در آن پنهان می‌سازد. ب- در علم بدیع، اظهار نادانی شاعر یا نویسنده از یک چیز معلوم و

قد

تجمع آرایشگران در آمریکا در اعتراض به محدودیت‌های اعمال شده در این سنه در بجهت بحران کرونا عکس، REUTERS/Seth Herald